

Oamk Journal

Oulun ammattikorkeakoulun julkaisu

Tämä on alkuperäisen julkaisun rinnakkaistallenne. Rinnakkaistallenne saattaa erota alkuperäisestä sivutukseltaan ja painoasultaan.

This is an electronic reprint of the original publication. This version may differ from the original in pagination and typographic detail.

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä/Please cite the original version:

Korkala, H. & Mäntykangas, U. 2023. Yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkillä opettajaopiskelija osoittaa osaamistaan. Oamk Journal 107/2023.

<http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023080292875>

Yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkillä opettajaopiskelija osoittaa osaamistaan

11.8.2023 - Korkala Hannu, Mäntykangas Ulla

Tulevaisuuden työelämässä tarvitaan yhä enemmän yrittäjämäistä asennetta ja työnteon tapaa. Kokeilevassa ja yrittäjämäisessä tavassa tehdä työtä ihmisten vahvuudet ja potentiaalit saadaan paremmin käyttöön. Jokaisella kouluasteella opettajan yrittäjyyskasvatuksen osaaminen on lähtökohtana sille, miten hän tuo yrittäjyyttä esille opetuksessaan innostaen opiskelijoitaan yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen työnteon tapaan. Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) ammatillisissa opettajaopinnoissa (Amok) opiskelija osoittaa yrittäjyyskasvatusosaamisensa osaamismerkkein. Tässä artikkelissa käsitellään osaamismerkkein suoritettavan osaamisen merkitystä ja toteutumista. Lisäksi esitellään ammatillisen opettajakorkeakoulun opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä yrittäjyyskasvatusosaamisen osoittamisesta osaamismerkeillä.

Yrittäjämäisyyteen ja yrittäjyyteen oppimisen merkitys korostuu kaikilla kouluasteilla osana työelämän ja toimintaympäristön muutosta ja murrosta. Itsensä työllistäjien määrä on kasvussa. Vaikka yrittäjien kokonaismäärä on tällä vuosituonnilla pysynyt kuitenkin lähes muuttumattomana, niin lukumääräisesti yksinyrittäjien, ammatinharjoittajien, freelancerien ja apurahansaajien joukkoon kuuluvia onkin aiempaa enemmän. Mielikuva yrittäjyydestä onkin muuttunut myönteisemmäksi etenkin nuorilla, ja yhä useampi nuori puntaroi yrityksen perustamista vaihtoehtona palkkatyölle. [1]

Kouluasteittain toteutuvasta yrittäjyyskasvatuksesta valmiuksia

Yrittäjyyskyvyn kehittäminen on ollut yksi EU:n ja jäsenvaltioiden keskeisistä poliittisista tavoitteista useiden vuosien ajan. Euroopan komissio julkaisi vuonna 2016 EntreComp- viitekehyksen (European Entrepreneurship Competence Framework), joka avaa sitä, mitä yrittäjämäisellä ajattelutavalla tarkoitetaan. [2]

Opetus- ja kulttuuriministeriö julkaisi vuonna 2017 yrittäjyyslinjaukset [3], joiden tavoitteena on kehittää yrittäjyyskoulutusta ja -kasvatusta peruskouluissa, lukioissa, ammatillisessa koulutuksessa ja korkeakouluissa. Toisen asteen ammatillisen koulutuksen yhtenä tavoitteena on antaa valmiuksia yrittäjyyteen. [4] Myös korkeakouluille ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry ja Suomen Yrittäjät ry ovat antaneet yhteiset suositukset korkeakoulujen yrittäjyyttä edistävään työhön. [5]

Maakunnalliset strategiat ja toimenpideohjelmat ohjaavat eri kouluasteiden yrittäjyyskasvatusta. Esimerkiksi Pohjois-Pohjanmaan uudistetun yrittäjyyskasvatuksen strategian tarkoituksena on suunnata, kehittää ja ohjata alueen oppilaitosten yrittäjyyskasvatuksen toimenpiteitä. [6]

Yrittäjyyskasvatusosaaminen on osa opettajuutta

Yrittäjyyskasvatuksella tarkoitetaan elämän ja työelämän valmiuksien kehittämistä. Yrittäjyyskasvatuksessa opittavat tiedot, taidot ja asenteet on koettu tärkeiksi erityisesti niiden tuottaman yhteiskunnallisen merkityksen myötä. Tavoitteellisella yrittäjyyskasvatuksella opettaja voi vahvistaa opiskelijoiden yrittäjämäistä asennetta ja toimintaa, lisätä yrittäjyyteen liittyviä valmiuksia, synnyttää yhteiskuntaan uutta yrittäjyyttä ja luoda siten tarpeellista elinvoimaa. Yrittäjyyskasvatus on myös yksi tapa ehkäistä syrjäytymistä, sillä yrittäjyys on vaihtoehto monessa eri elämäntilanteessa ja erilaisilla maantieteellisillä alueilla. [7] [8] [9]

Työelämän perustaitoja ovat luovuus, riskinotto- ja tiimitaidot sekä vastuunotto- ja vuorovaikutustaidot. Jokainen opettaja voi tukea niitä yrittäjyyskasvatuksen pedagogisilla ratkaisuilla. Yrittäjyyskasvatus ei ole vain "yrittäjäopettajan" asia, vaan se pitää integroida kaikkeen oppimiseen liittyvään toimintaan. Liiketoimintaosaaminen ja siihen liittyvät teemat sen sijaan sopivat hyvin itsenäiseksi opintokokonaisuudeksi yrittäjyyteen kasvua tukemaan. [9]

Opettajan oma asenne sekä yrittäjyyskasvatuksen tiedot, taidot ja osaaminen ovat lähtökohta sille, miten hän tuo yrittäjyyttä esille opetuksessaan ja miten hän innostaa opiskelijoitaan yrittäjyyteen. Opettajan on hyvä olla tietoinen omasta vaikutuksestaan opiskelijoiden yrittäjämäiseen toimintaansa sekä heidän yrittäjyysasenteisiinsa ja -aikomuksiin. [10]

Yrittäjyyskasvatuksen osaamisen todisteena osaamismerkki

Open Badges eli digitaaliset osaamismerkki ovat sähköisiä todisteita osaamisesta. Ne sisältävät osaamistavoitteita, arviointikriteerejä ja osaamisen osoittamisen tapoja. Osaamismerkkien avulla voidaan tunnistaa ja tunnustaa osaamista, taitoja ja saavutuksia, joita kartutetaan opiskelujen yhteydessä, työssä, harrastuksissa ja niin edelleen. Yksittäisistä osaamismerkeistä voidaan myös koota kokonaisuuksia esimerkiksi osaamisalueiden ja osaamisen tason mukaan. Yksittäisten merkkien suorittaja voi saada myös lopuksi tasomerkkin. (Kuva 1.) [11]

KUVA 1. Yrittäjyyskasvatuksen pakolliset osaamismerkki ja Yrittäjyyskasvatuksen osaaaja -merkki (Oamk, Amok, eMateriaalit).

Yrittäjyyskasvatus on Oamkin ammatillisen opettajankoulutuksen ammatillisen opettajan pedagogisissa opinnoissa osa työelämäyhteistyö- ja yrittäjyyskasvatusopintoja (3 op). Yrittäjyyskasvatuksen osaaminen on vuodesta 2018 lähtien osoitettu opinnoissa osaamismerkkein.

Ammatillisen opettajankoulutuksen opinnot sisältävät opetussuunnitelman 2022–2023 mukaan kaksi pakollista yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkkiä:

- yrittäjyyskasvatuksen periaatteet
- opettajan työelämäverkostot.

Opiskelijalla on mahdollisuus hakea myös valinnaiset osaamismerkki:

- yrittäjyyskasvatuksen integroiminen opetukseen
- yrittäjyyskasvatuksen strategia.

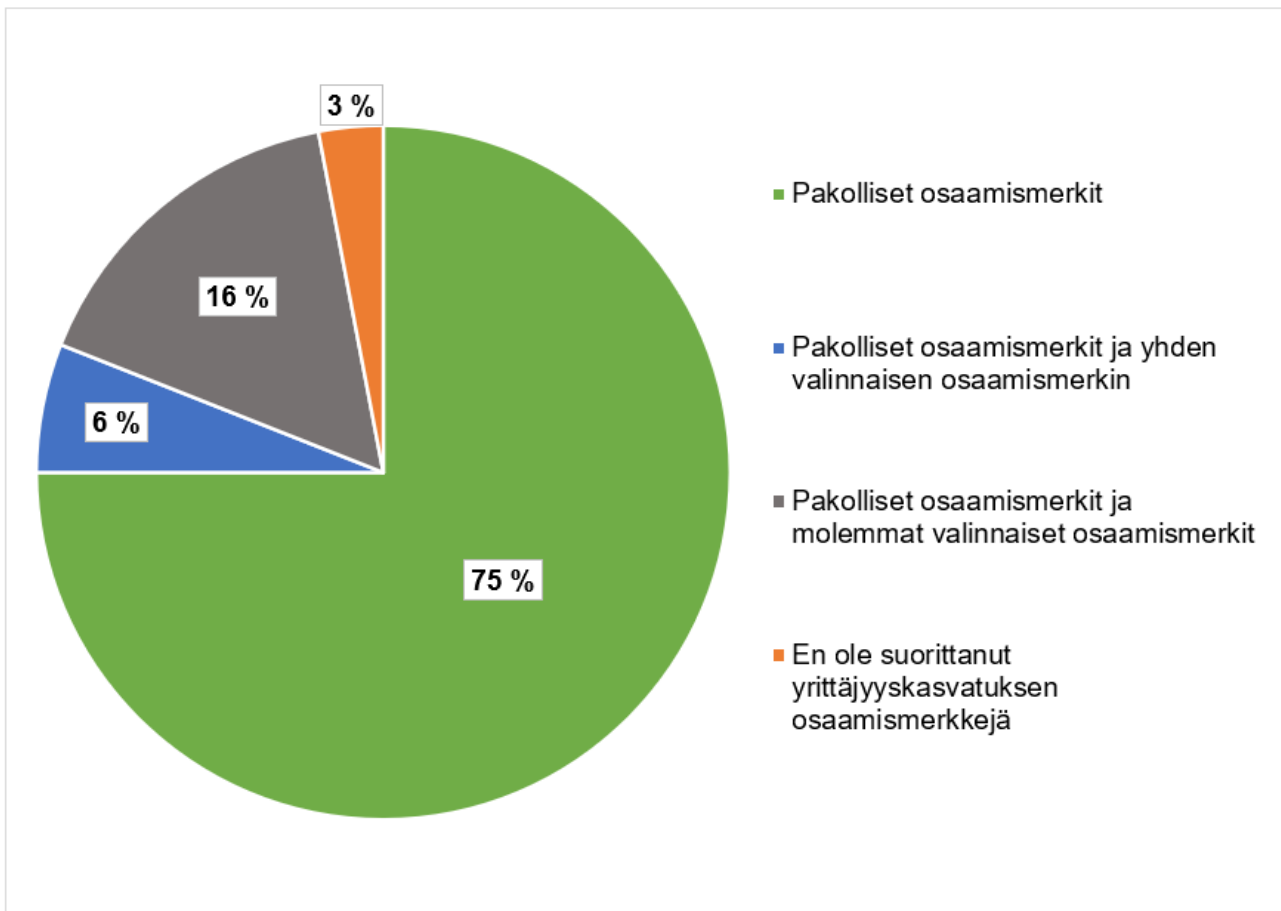
Neljän osaamismerkkin myöntämisen jälkeen myönnetään Yrittäjyyskasvatuksen osaaja -tasomerkki. Yrittäjyyskasvatuksen osaajalla on näkemystä yrittäjyyden merkityksestä yhteiskunnalle, hän tuntee lähialueen kehittämisstrategiat ja osaa käsitteellistää yrittäjyyden ilmiön yrittäjyyskasvatuksen käyttöön. [12] Yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkkejä on myönnetty vuodesta 2018 lähtien 2060 kappaletta. Yrittäjyyskasvatuksen osaaja -tasomerkkejä on myönnetty 40 henkilölle.

Opettajaopiskelijoiden kokemuksia merkin suorittamisesta

Keväällä 2023 lähetettiin kysely yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkkeihin liittyen vuosina 2022–2023 Oulun ammatillisesta opettajakorkeakoulusta pedagogisista opinnoista valmistuneille opiskelijoille (n = 239). Vastauksia saatiin 32 henkilöltä, vastausprosentti kyselyssä oli 13.

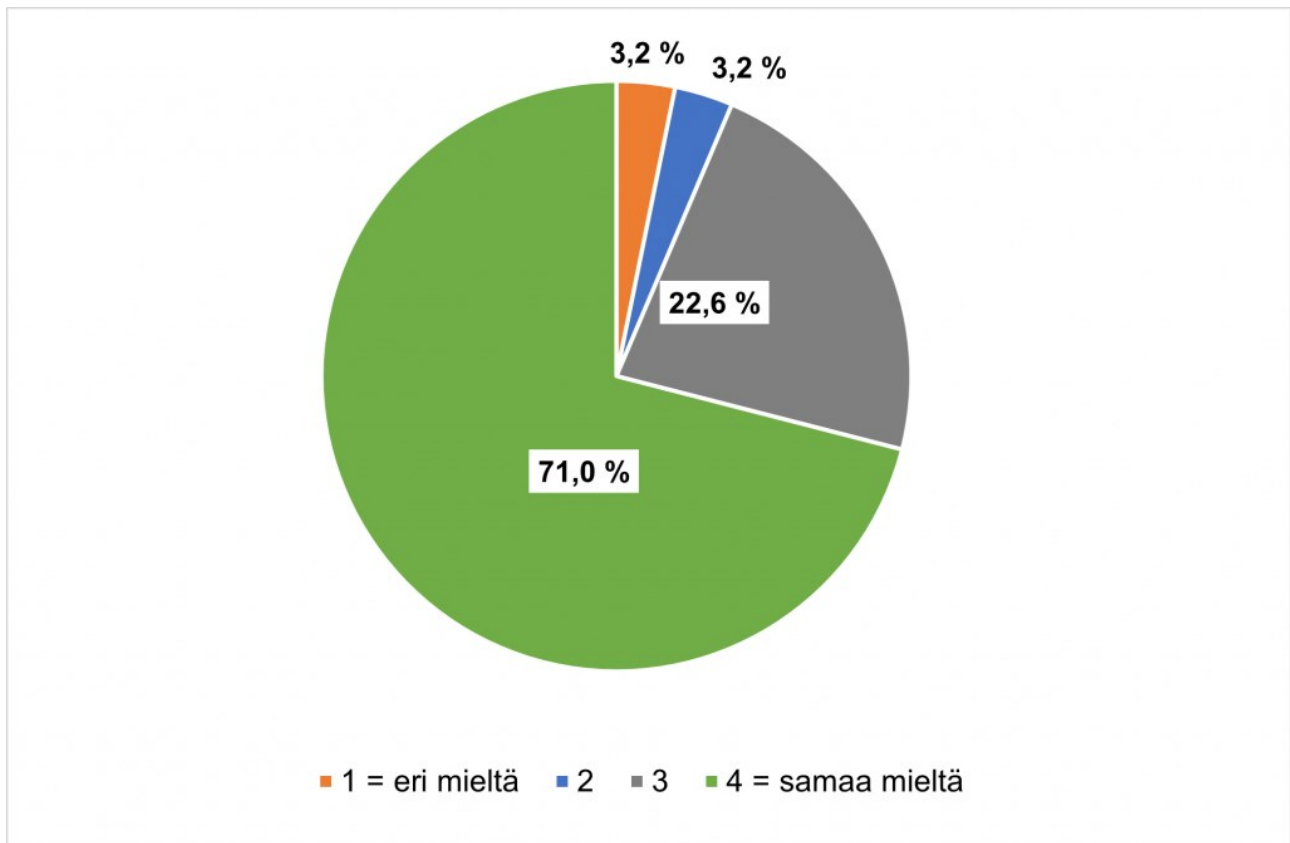
Kyselyllä haluttiin selvittää muun muassa sitä, kokevatko Oamkin ammatillisen opettajakorkeakoulun pedagogisten opintojen opiskelijat yrittäjyyskasvatusosaamisen osoittamisen osaamismerkeillä mielekkääksi ja lisääntykö heidän mielestään yrittäjyyskasvatusosaaminen, kun osaaminen osoitetaan osaamismerkein. Vastaajia pyydettiin myös kertomaan, miten he ovat hyödyntäneet tai tulevat hyödyntämään myönnettyjä yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkkejä.

Yrittäjyyskasvatus oli alle puolelle (43 %) vastaajista tuttu aihealue ajalta ennen opettajaksi opiskelua. Vajaalle viidesosalle (22 %) yrittäjyyskasvatus oli vieras aihealue ennen opintoja. Vastaajista suurin osa (75 %) oli suorittanut pakolliset osaamismerkit (kuvio 1).

KUVIO 1. Kysymys: Olen suorittanut yrittäjyyskasvatuksen osaamismerkeistä seuraavat.

Valtaosa vastaajista piti osaamismerkkien suorittamista erittäin mielekkäänä tapana osoittaa yrittäjyyskasvatuksen osaaminen (kuvio 2). Avoimissa vastauksissa todettiin muun muassa, että osaamismerkkien suorittaminen syvensi entisestään yrittäjyyskasvatuksen merkitystä opetuksessa, ja niiden kautta oppi, miten käytännössä opettajana voisi toteuttaa yrittäjyyskasvatusta. Osaamismerkkien avulla osaamisen osoittaminen koettiin helpoksi, mutta samalla sisällöllisesti kattavaksi.

KUVIO 2. Kysymys: Yrittäjyyskasvatusosaamisen osoittaminen osaamismerkeillä oli mielekästä.

Yli 45 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä väitteen ”Yrittäjyyskasvatusosaamiseni lisääntyi osoittaessani osaamistani osaamismerkein” kanssa. Perusteluissa tuotiin esille muun muassa seuraavaa:

*”Ymmärrän nyt huomattavasti laajemmin
 yrittäjyyskasvatuksen käsitteen.
 Ymmärrystäni oli helppo
 reflektoida osaamistavoitteiden ja
 arviointikriteerien pohjalta.”*

Osaksi yrittäjyyskasvatusosaamisen hankkimista opettajaksi opiskelevien on mahdollista osallistua opettajakorkeakoulun järjestämään yrittäjyyskasvatuksen teemawebinaariin. Opintojen tueksi on tarjolla eMateriaalit-sivustolla sisältöä ja oppimisresurssia yrittäjyyskasvatukseen liittyen. Vastaajat pitivät teemawebinaaria tarpeellisena ja mielenkiintoisena sekä eMateriaaleihin koottua aineistoa tärkeänä tiedonlähteenä.

Vastaajat olivat hyödyntäneet osaamismerkkejä opetustyössä, työnhaussa tai sosiaalisen median kanavillaan, kuten LinkedInissä. Vastauksissa tuli esille, että osa ei vielä ollut

löytänyt opintojen ulkopuolelta mielekästä tapaa merkkien ja sitä kautta oman yrittäjyyskasvatusosaamisen esille tuomiseen.

Osaamismerkkin suorittaminen lisäsi innostusta yrittäjyyskasvatukseen ja positiivista suhtautumista yrittäjyyteen. Yrittäjyyskasvatusosaamista vastaajat aikoivat hyödyntää opetus- ja ohjaustyössä, ja se aiottiin ottaa mukaan jokapäiväiseen opetukseen. Toiminnan tasolla esimerkiksi tapahtumien tai erilaisten projektien kautta voidaan tukea opiskelijoiden sisäistä ja ulkoista yrittäjyyttä. Yrittäjyyskasvatuksen nähtiin liittyvän myös opiskelijoiden ohjaukseen valmistautumisessa työelämään, yrittäjyyteen ja työn hakemiseen. Avoimissa vastauksissa todettiin muun muassa seuraavaa:

*”Osaamismerkkien ansiosta
asiat tuli selkeäksi ja ne palvelevat
hyvin opetustyössä.”*

”Näen paljon enemmän mahdollisuuksia kuin ennen. Ymmärrän myös asiaa kokonaisuutena.”

Yrittäjyyskasvatusosaaminen kehittää ja monipuolistaa opetusta

Merkittävä tulos kyselyn perusteella oli, että yrittäjyyskasvatuksen osoittaminen osaamismerkein laajensi ymmärrystä yrittäjyyskasvatuksen käsitteestä, sisällöstä ja merkityksestä opetuksessa. Merkkien suorittaminen laajensi ymmärrystä siitä, mitä yrittäjyyskasvatus on tekoina ja käsitteenä.

Vastausten perusteella merkkien suorittamisen kautta huomattiin, miten yrittäjyyskasvatusta voi toteuttaa käytännössä omassa opetustyössä kaikilla aloilla. Yrittäjyyskasvatusosaamisen vahvistuminen lisäsi innokkuutta ja halukkuutta tuoda yrittäjyyskasvatusta osaksi omaa työtä. Merkkien suorittaminen koettiin selkeänä, joustavana ja mielekkäänä tapana osoittaa yrittäjyyskasvatuksen osaamista. Yrittäjyyskasvatuksen teemawebinaari ja eMateriaalien aineisto tukevat merkkien suorittamista.

Kysely tullaan toistamaan vuosittain. Palautetietojen perusteella kehitetään yrittäjyyskasvatusosaamisen osoittamista osaamismerkeillä ja osaamismerkkien sisältöjä.

Tällä hetkellä tarkastelussa on myös osaamismerkkien tuotteistaminen, jolloin niiden suorittaminen muillekin kuin opettajaopiskelijoille olisi mahdollista.

Hannu Korkala

lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus, pedagoginen henkilöstökoulutus

Ulla Mäntykangas

lehtori

Oulun ammattikorkeakoulu, Ammatillinen opettajankoulutus, pedagoginen henkilöstökoulutus

Lähteet

[1] Pyöriä, P., Ojala, S. & Nätti, J. 2019. Työelämän muutokset ajassamme. Teoksessa T. Heiskanen, S. Syvänen & T. Rissanen (toim.) Mihin työelämä on menossa? Tutkimuksen näkökulmia. Tampere University Press. Hakupäivä 15.3.2023. <http://urn.fi/urn:isbn:978-952-359-006-9>

[2] European Commission. The European Entrepreneurship Competence Framework (EntreComp). Hakupäivä 15.3.2023. <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1317&langId=en>

[3] Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2017. Yrittäjyyslinjaukset koulutukseen. Hakupäivä 19.1.2022. <https://valtioneuvosto.fi/documents/1410845/4363643/yrittajyyslinjaukset-koulutukseen-okm-2017.pdf/dd81b6e7-888e-45e4-8c08-40d0d5a5277e/yrittajyyslinjaukset-koulutukseen-okm-2017.pdf?t=1490695669000>

[4] Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017. Hakupäivä 15.3.2023. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2017/20170531>

[5] Arene, Unifi ja Suomen yrittäjät. 2018. Korkeakoulujen yrittäjyysuositukset. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:n, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:n ja Suomen Yrittäjät ry:n yhteiset suositukset korkeakoulujen yrittäjyyttä

edistävään työhön. Hakupäivä 15.3.2023. <https://www.unifi.fi/wp-content/uploads/2019/04/Yrittajyysuositukset.pdf2>

[6] VÄKEVÄ – Kestävä kehitys, digitalisaatio ja kansainvälisyys osana yrittäjyyskasvatusta -hankkeen verkkosivut. Hakupäivä 15.3.2023. <https://www.minunpolkuni.fi/hankkeet/>

[7] Kolho, P. 2020. EntreCompin yrittäjyystaidot ja opettajan ymmärrys. Evolving Pedagogy – Electronic Journal 9.5. JAMK University of Applied Sciences, the School of Professional Teacher Education. Hakupäivä 15.3.2023. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:jamk-issn-2489-2386-17>

[8] Yes verkosto. Yrittäjyys on avainasemassa pärjäävän hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisessa. Hakupäivä 15.3.2023. <https://yesverkosto.fi/yrittajyyskasvatuksen-kehittaminen/yrittajyyskasvatus-kunnan-elinvoimatekijana>

[9] Ammattipeda. Yrittäjyyskasvatus ja opettaja. Hakupäivä 15.3. 2023. <http://www10.edu.fi/ammattipeda/?sivu=yrittajyyskasvatus>

[10] Potinkara, H. 2021. Uskalla innostua. Opettajan opas yrittäjyysosaamiseen. Suomen Yrittäjät ry. Hakupäivä 15.3.2023. https://www.yrittajat.fi/wp-content/uploads/2021/07/sy_opettajan_opas_yrittajyysosaamiseen.pdf

[11] Oulun ammattikorkeakoulu. 2023. Mitä osaamismerkkit ovat? Ammatillisen opettajakorkeakoulun avoimet oppimisresurssit. Hakupäivä 15.3.2023. <https://www.oamk.fi/emateriaalit/osaamisperusteisuus/osaamismerkkit/>

[12] Oulun ammattikorkeakoulu. 2023. Yrittäjyyskasvatus. Ammatillisen opettajakorkeakoulun avoimet oppimisresurssit. Hakupäivä 8.2.2023. <https://www.oamk.fi/emateriaalit/osaamisen-kehittaminen/tyoelama-ja-verkosto-osaaminen/yrittajyyskasvatus/>

METATIEDOT

Tyyppi: Artikkel

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu

Julkaisunumero: 107/2023

Julkaisuvuosi: 2023

Tekijätiedot: Korkala Hannu, Mäntykangas Ulla

Oikeudet: [CC BY-SA 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Kieli: suomi

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe2023080292875>

Tiivistelmä: Yrittäjämäisyyteen ja yrittäjyyteen oppimisen merkitys korostuu kaikilla koulutusasteilla osana työelämän ja toimintaympäristön muutosta. Opiskelijoiden innostaminen yrittäjyyteen ja yrittäjämäiseen työnteon tapaan ovat keskiössä yrittäjyyskasvatuksessa, ja opettaja voi tukea niitä pedagogisilla ratkaisuilla. Oulun ammattikorkeakoulun (Oamk) ammatillisissa opettajaopinnoissa (AmO) yrittäjyyskasvatusosaaminen osoitetaan osaamismerkein. AmO-opinnoista valmistuneille opiskelijoille (k2022–k2023) tehdyn kyselyn mukaan yrittäjyyskasvatusosaamisen osoittaminen osaamismerkeillä on mielekästä. Merkkien suorittaminen syventää ymmärrystä yrittäjyyskasvatuksesta ja sen käytännön toteuttamisesta opettajan työssä. Suoritettuja merkkejä on hyödynnetty opetustyössä, työnhaussa tai sosiaalisen median kanavissa.